

ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU

**PETROL VE LPG PİYASASI
FİYATLANDIRMA
RAPORU**

Kasım 2022

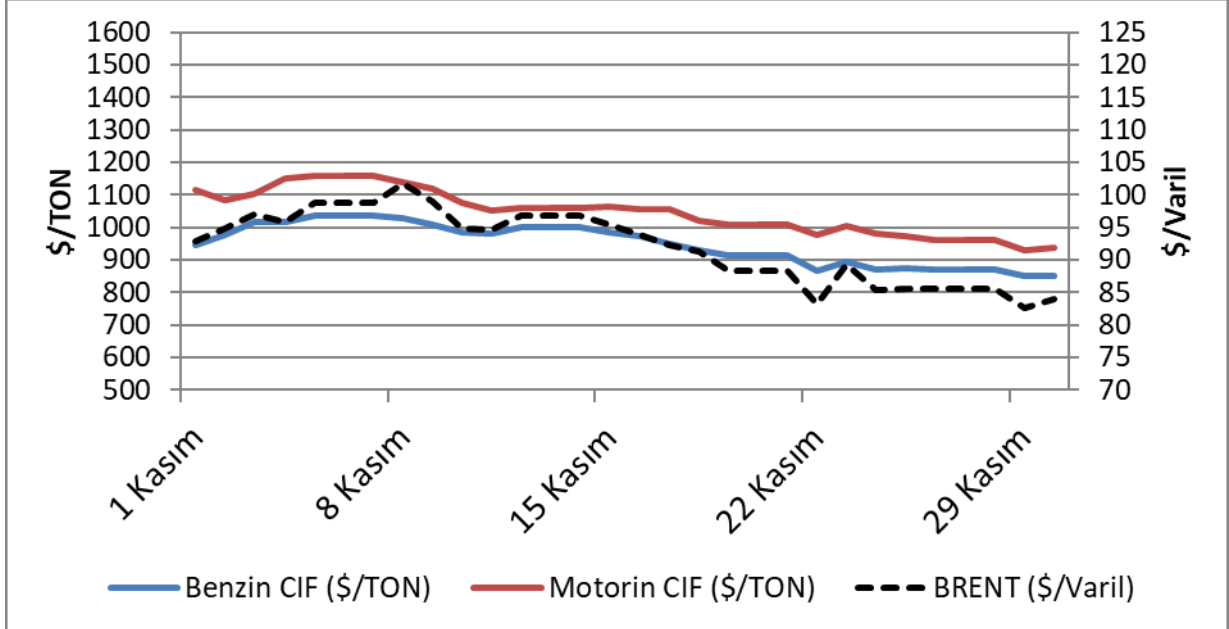
A. PETROL PİYASASI

1. Kasım Ayında Uluslararası Piyasalarda ve Türkiye’de Ürün Fiyatlarının Seyri

1.1. Uluslararası Piyasalar

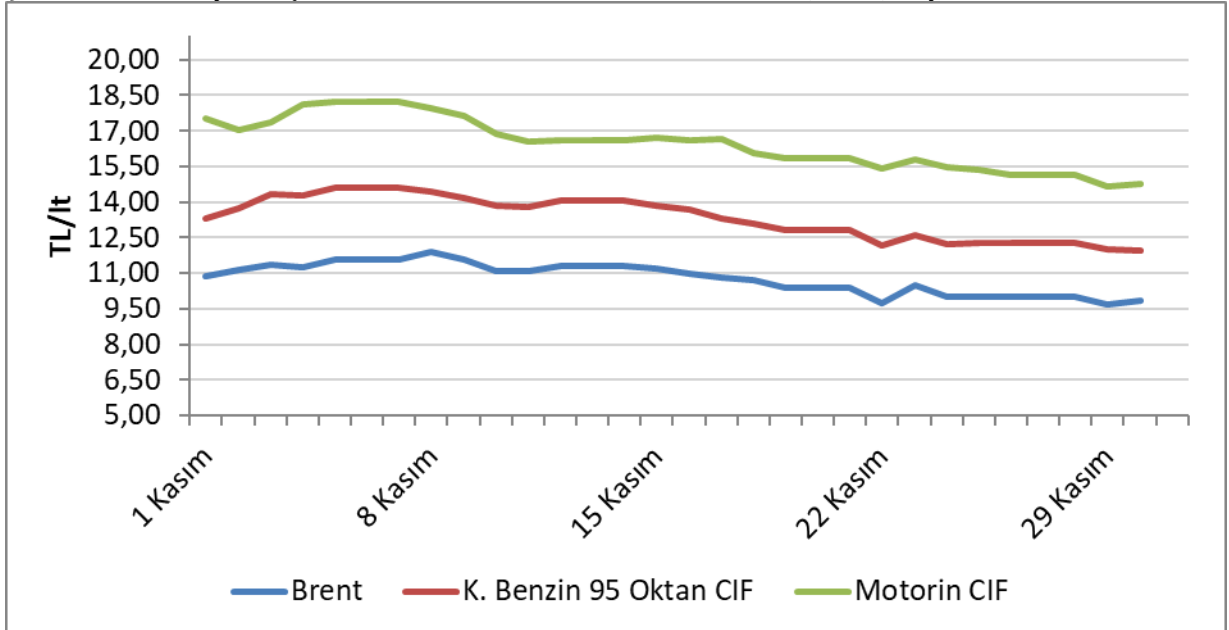
Ülkemizin takip ettiği Platts European Market Scan’da, CIF MED (Genova/Lavera) başlığı altında, benzin ve motorin ürünleri ile Brent tipi ham petrol (Dated-Brent) için yayımlanan fiyatlar Şekil-1’de sunulmuştur.

Şekil-1: Kasım Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Brent (Dated) Seyri-1

Söz konusu veriler TL/lt’ye çevrilerek Şekil-2’de sunulmuştur.

Şekil-2: Kasım Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Brent (Dated) Seyri-2

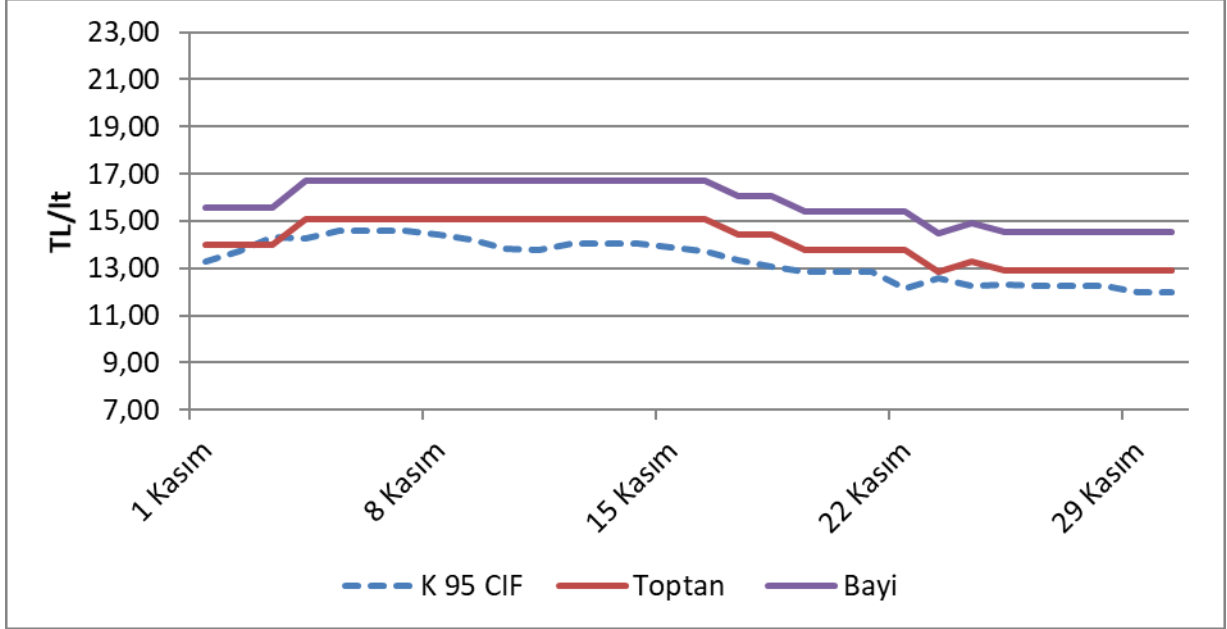

Yukarıdaki şekillerden anlaşılacağı üzere, benzin ve motorin ürün fiyatlarında uluslararası piyasada Kasım ayının başında yükseliş seyri göstermekle birlikte genel olarak düşüş seyri izlediği, Brent petrolün varil fiyatı ay boyunca düşüş seyir göstererek ortalama 92 dolar civarında gerçekleştiği görülmektedir.

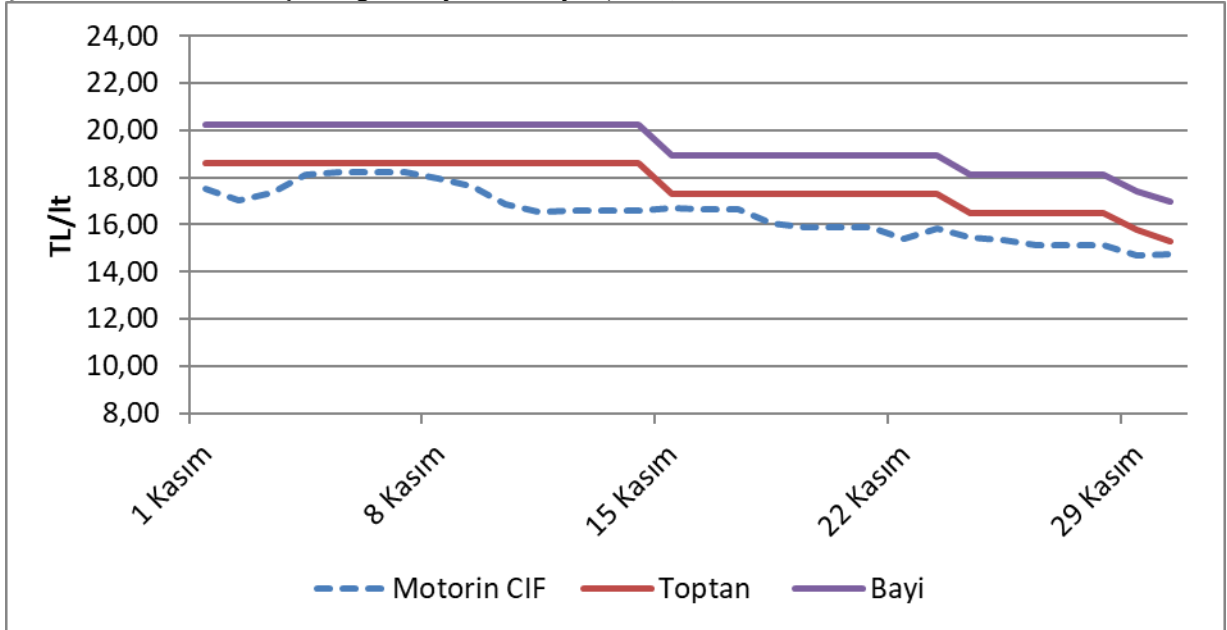
Türkiye

Ülkemizin takip ettiği Platts European Market Scan’da fiyatlar, günlük olarak yayımlanmakta iken, ülkemizde fiyatlar günlük güncellenmemekte olup söz konusu fiyatlardaki değişiklikler Dolar/TL kurundaki değişimler de dikkate alınarak belli bir metodolojiye göre nihai fiyatlara yansıtılmaktadır. Bu çerçevede, yurt içi kurşunsuz benzin 95 oktan ve motorinin vergisiz fiyatlarının Kasım ayındaki seyri Şekil-3 ve Şekil-4’te sunulmuştur.

Şekil-3: Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Yurt İçi Vergisiz Fiyatının Seyri (TL/lt)

Şekil-4: Motorin Yurt İçi Vergisiz Fiyatının Seyri (TL/lt)

Kasım ayı boyunca uluslararası piyasalardaki fiyatlara bağlı olarak kurşunsuz benzin 95 oktan ve motorin fiyatları ülkemizde değişim göstermiş ve **vergisiz bayi satış fiyatı** ortalaması 95 oktan kurşunsuz benzin için 15,80 TL/lt ve motorin için 19,30 TL/lt olarak gerçekleşmiştir.

2. Kasım Ayı Benzin ve Motorin Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası)

Bu bölümde, gösterge niteliğinde olması açısından, İstanbul Avrupa Yakasında oluşan benzin ve motorinin vergili fiyatlarının Kasım ayı boyunca nasıl seyrettiği ve nihai fiyat içerisindeki paylarının dağılımı incelenmektedir.

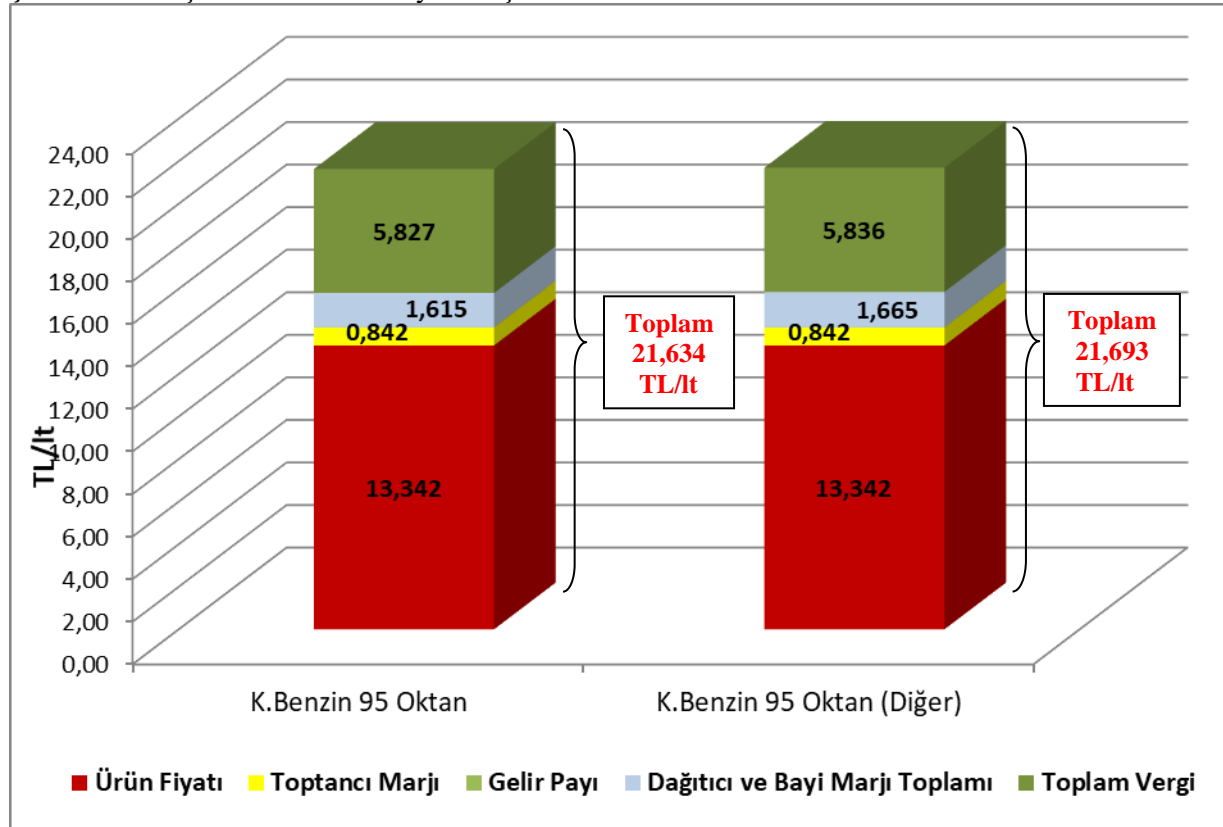
2.1 Benzin Türleri Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası – Bir Litre)

Hâlihazırda resmi olarak tanımlı benzin türleri “Kurşunsuz Benzin 95 Oktan”, “Kurşunsuz Benzin 95 Oktan (E10)”, “Kurşunsuz Benzin 98 Oktan” ve “Kurşunsuz Benzin 98 Oktan (E10)” olmak üzere dört adettir. Ancak, bu ürünlerden sadece 95 oktan kurşunsuz benzin akaryakıt istasyonlarında yaygın olarak satılmakta, bu ürün de standart ve farklılaştırılmış olmak üzere tüketiciye iki farklı şekilde sunulmaktadır. Bu ürünlerin İstanbul Avrupa yakası için pay dağılımı Tablo-1’de ve Şekil-5’te yer almaktadır.

Tablo-1: Benzin Türleri Fiyat Oluşumu (TL/lt)

Ay	Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Nihai Satış Fiyatı
Kasım	K.Benzin 95 Oktan	13,342	0,842	0,00716	1,615	5,827	21,634
	K.Benzin 95 Oktan (Diğer)	13,342	0,842	0,00716	1,665	5,836	21,693
Ekim	K.Benzin 95 Oktan	12,759	0,442	0,00716	1,563	5,640	20,412
	K.Benzin 95 Oktan (Diğer)	12,759	0,442	0,00716	1,606	5,648	20,462

Şekil-5: Yurt İçi Benzin Türleri Fiyat Oluşumu

Tablo-1 ve Şekil-5 incelendiğinde, Kasım ayında ortalama olarak 21,634 TL/lt düzeyindeki 95 oktan kurşunsuz benzin nihai litre fiyatının %26,97’lik kısmının vergi ve gelir payı, %61,67’lik kısmının ürün maliyeti ve %11,36’lık kısmının ise piyasada faaliyet gösteren şirketlerin brüt kâr marjından oluştuğu görülmektedir.

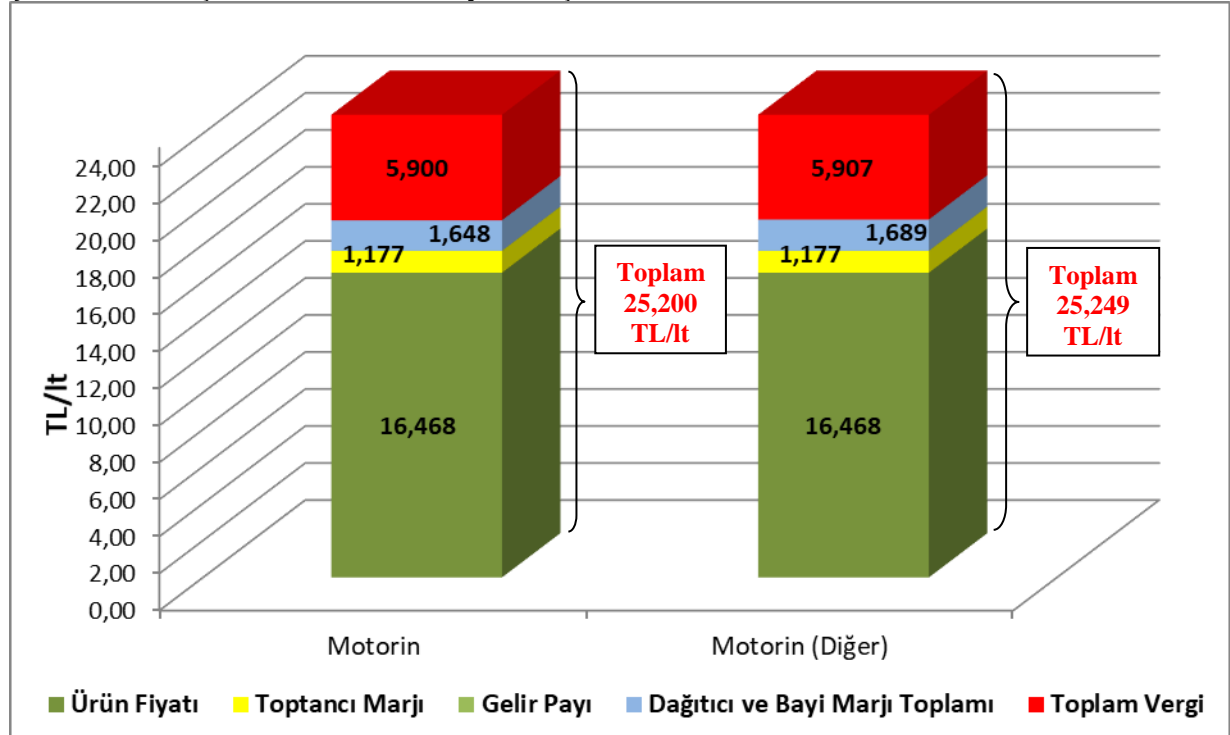
2.2 Motorin Türleri Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası – Bir Litre)

Hâlihazırda resmi olarak tanımlı tek motorin türü bulunmaktadır. Akaryakıt istasyonlarında farklı ticari isimlerle satılan motorin türlerinin tamamı halk arasında “Eurodizel” olarak da bilinen kükürt miktarı 10 ppm olan motorindir. Uygulamada ise akaryakıt istasyonlarında ikisi de aynı standartları taşıyan normal motorin ve farklılaştırılmış motorin olmak üzere iki motorin türü bulunmakta olup, bu ürünlerin İstanbul Avrupa yakası için pay dağılımı Tablo-2’de ve Şekil-6’da yer almaktadır.

Tablo-2: Yurt İçi Motorin Türleri Fiyat Oluşumu (TL/Lt)

Ay	Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Toplam Satış Fiyatı
Kasım	Motorin	16,468	1,177	0,00716	1,648	5,900	25,200
	Motorin (Diğer)	16,468	1,177	0,00716	1,689	5,907	25,249
Ekim	Motorin	17,930	0,660	0,00716	1,613	6,064	26,274
	Motorin (Diğer)	17,930	0,660	0,00716	1,655	6,071	26,323

Şekil-6: Yurt İçi Motorin Türleri Fiyat Oluşumu

Tablo-2 ve Şekil-6 incelendiğinde, Kasım ayında ortalama olarak 25,200 TL/Lt düzeyindeki motorin nihai litre fiyatının %23,44'lük kısmının vergi ve gelir payı, %65,35'lik kısmının ürün maliyeti, %11,21'lik kısmının ise piyasada faaliyet gösteren şirketlerin brüt kâr marjından oluştuğu görülmektedir.

3. AB ve Türkiye Kasım Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Fiyat Karşılaştırması

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesinin onbirinci fıkrası "*Rafinerici ve dağıtıcı lisansı kapsamında yapılan piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatlar, en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak, lisans sahipleri tarafından hazırlanan tavan fiyatlar olarak Kuruma bildirilir.*" hükmünü haiz olup, söz konusu düzenlemeler çerçevesinde akaryakıt fiyatları Kurumumuz tarafından takip edilmektedir. Öte yandan, akaryakıt ürünlerine uygulanan vergi miktarları Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. Kasım ayında Türkiye ve AB ülkelerinde kurşunsuz benzin 95 oktanın ortalama vergisiz ve vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-3'te yer almaktadır. Vergisiz fiyatların bileşenleri; ürün fiyatı, toptancı marjı, dağıtıcı marjı ve bayi marjıdır.

Tablo-3: Türkiye-AB Ülkeleri Kasım Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
Malta	11,13	25,44	56,25
Finlandiya	16,98	38,05	55,39
Yunanistan	17,95	39,09	54,09
Hollanda	17,39	36,17	51,92
İsveç	17,11	35,41	51,67
Danimarka	18,96	38,61	50,90
Almanya	17,48	35,59	50,88
Avusturya	15,95	31,84	49,90
Belçika	17,67	34,85	49,30
Slovakya	16,29	31,94	48,98
Fransa	16,81	32,78	48,73
Çek Cumhuriyeti	16,49	32,07	48,59
AB 27 Ortalaması	17,31	33,42	48,21
Estonya	17,96	34,38	47,75
Letonya	17,73	33,48	47,05
Portekiz	17,51	33,00	46,92
Lüksemburg	16,64	31,17	46,63
İtalya	17,19	32,05	46,36
Hırvatistan	16,07	29,71	45,91
İrlanda	18,54	34,11	45,65
Litvanya	17,18	31,49	45,44
İspanya	18,68	33,46	44,17
Slovenya	15,71	27,95	43,81
Bulgaristan	15,34	26,68	42,50
Romanya	17,29	29,28	40,94
Macaristan	14,24	24,09	40,88
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	17,25	28,88	40,26
Polonya	18,28	26,63	31,37
Türkiye	15,80	21,63	26,97

Kaynak: https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en?redir=1

4. AB ve Türkiye Kasım Ayı Motorin Fiyat Karşılaştırması

Kasım ayında Türkiye ve AB ülkelerinde motorinin ortalama vergisiz ve vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-4'te yer almaktadır.

Tablo-4: Türkiye-AB Ülkeleri Kasım Ayı Motorin Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
Malta	10,50	22,97	54,30
Finlandiya	23,75	41,47	42,72
Fransa	20,32	35,13	42,15
Danimarka	21,86	37,71	42,03
Avusturya	20,90	36,02	41,97
Belçika	21,64	36,65	40,95
Yunanistan	22,88	38,36	40,35
Letonya	21,55	35,96	40,06
İrlanda	22,80	38,00	40,00
Almanya	22,35	37,22	39,95
Hollanda	21,87	36,24	39,64
AB 27 Ortalaması	21,50	35,52	39,48
Hırvatistan	21,76	35,57	38,82
Slovakya	21,43	34,78	38,37
İtalya	21,29	34,48	38,26
Lüksemburg	20,67	33,44	38,17
Slovenya	20,61	33,25	38,01
Litvanya	21,86	34,99	37,54
İsveç	27,72	44,28	37,39
İspanya	22,60	36,05	37,31
Macaristan	18,89	30,01	37,04
Estonya	22,29	35,22	36,72
Bulgaristan	19,89	31,39	36,64
Çek Cumhuriyeti	21,77	34,32	36,57
Portekiz	21,31	33,28	35,97
Romanya	22,09	34,26	35,52
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	22,90	34,94	34,47
Polonya	23,42	31,59	25,87
Türkiye	19,29	25,20	23,44

Kaynak: https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en?redir=1

NOTLAR:

- Akaryakıt istasyonlarında satılan benzin türleri “K. Benzin 95 Oktan” ve “K. Benzin 95 Oktan (Diğer)” başlığı altında yer almakta olup, diğer başlığı altında satılan ürünler şirketten şirkete farklı isimler alabilmektedir. Diğer taraftan Ülkemizde piyasaya akaryakıt olarak arz edilen veya dolaşımında bulunan benzin türlerinin, Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan, "TS EN 228 Otomotiv Yakıtları-Kurşunsuz Benzin- Özellikler ve Deney Yöntemleri" standardına uygun olması zorunludur. Dolayısıyla teknik düzenlemeler açısından K. Benzin 95 Oktan ve K.Benzin 95 Oktan (Diğer) arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır ve ikisi de her türlü benzinli araçta güvenle kullanılabilir.

- Akaryakıt istasyonlarında satılan motorin türleri, “Motorin” ve “Motorin (Diğer)” başlığı altında yer almakta ve diğer ürün kategorisinde satılan motorin için farklı şirketler farklı markalar kullanabilmektedir. Akaryakıt istasyonlarında satılan motorin türlerinin tamamı Avrupa standartlarında (eurodizel) ürünlerdir ve her türlü araçta güvenle kullanılabilir. Mevzuat açısından ülkemizde tek bir motorin standardı bulunmakta olup, motorin ürünlerinin Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan, "TS EN 590 Otomotiv Yakıtları-Dizel (Motorin)-Gerekler ve Deney Yöntemleri" standardına uygun olması gerekir. Standartlar gereği bütün motorin türlerinde azami kükürt miktarının 10 mg/kg olması zorunludur. Motorin (Diğer) başlığı altında farklı markalarla satılan motorinin bazı katkı maddeleriyle ilave özellik kazandırıldığı ifade edilmektedir; ancak, bu ürünlerin standartlara uygunluğa ilave olarak, ifade edilen özellikleri taşıyıp taşımadığına dair herhangi bir kontrol ya da denetim bulunmamaktadır. Dolayısıyla teknik düzenlemeler açısından Motorin ve Motorin (Diğer) arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır ve ikisi de dizel araçlarda güvenle kullanılabilir.

Tanımlar:

1. Ürün Fiyatı: Ürün Fiyatları Platts European Market Scan da CIF MED (Genova/Lavera) \$/TON olarak yayımlanmaktadır.

Platts European Market Scan da CIF MED (Genova/Lavera) başlığı altında K. Benzin 95 Oktan ve motorin için yayımlanan günlük fiyatların ortalamasının, TCMB tarafından belirlenen gösterge niteliğindeki ABD doları döviz satış kuru ve ürünün yoğunluğu ile çarpılması ile bulunan fiyattır. Uluslararası piyasalarda ürün fiyatları ham petrol fiyatlarından farklı yönde hareket edebildiği için (örneğin ham petrol fiyatları azalırken benzin fiyatlarının artması vb.) ürün fiyatlarının direk olarak ham petrol fiyatlarıyla ilişkilendirilmesi yanlıtıcı olabilmektedir.

2. Toptancı Marjı: Rafinerici veya dağıtıcılar tarafından ürün fiyatı üzerine eklenen marjdır.

3. Gelir Payı: Ulusal petrol stokunun tamamlayıcı kısmının tutulabilmesi için tüketici fiyatlarına ilave edilen rakamlardır. Benzin türleri ve motorin türleri için 2022 yılı gelir payı 0,00716 TL/lt olarak belirlenmiştir.

4. Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı: Ürünlerin temin edilmesinden (Rafineriden, ithalat yoluyla veya diğer dağıtıcılardan) son kullanıcıya ulaştırılmasına kadar maliyetleri içeren marjdır.

5. Toplam Vergi: Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Katma Değer Vergisinin (KDV) toplamıdır.

Benzin Türleri için (95 Oktan)	ÖTV 2,5265 TL/lt	KDV oranı %18
Motorin Türleri için	ÖTV 2,0559 TL/lt	KDV oranı %18

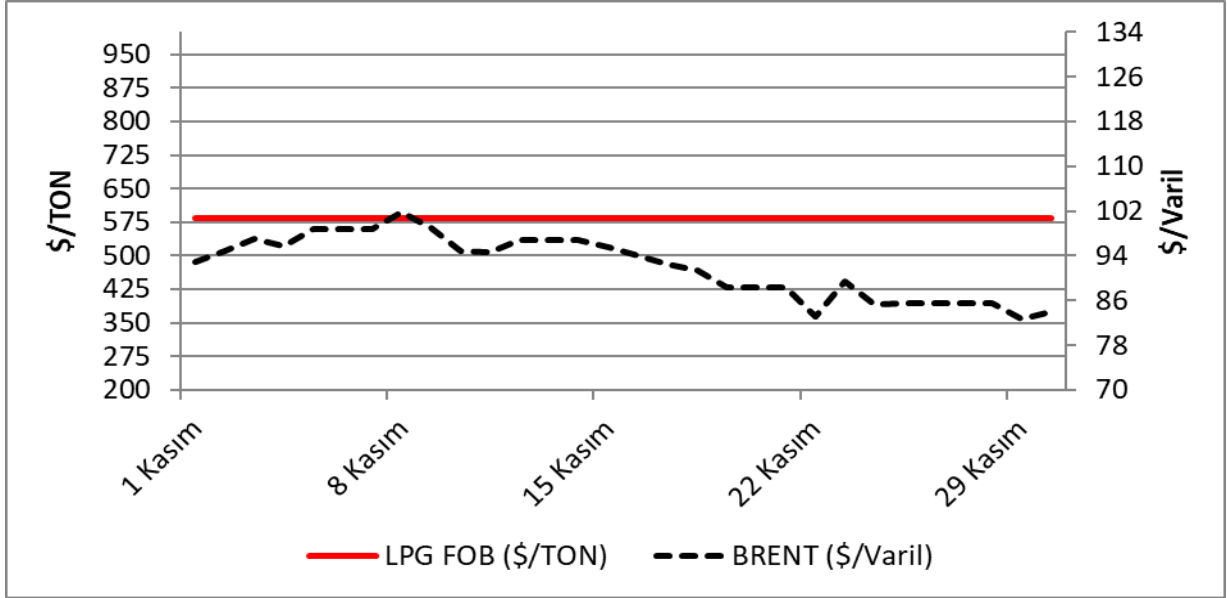
B.LPG PİYASASI

1. Kasım Ayında Uluslararası Piyasalarda ve Türkiye’de Ürün Fiyatlarının Seyri

1.1 Uluslararası Piyasalar

Ülkemiz LPG ürün fiyatları Sonatrach piyasa fiyatları referans alınarak takip etmekte olup söz konusu Sonatrach fiyatları, Propan ve Bütan olmak üzere ayda bir kez güncellenmektedir. Referans fiyat hesaplanırken söz konusu piyasada yayımlanan Bütan fiyatının %70’i ve Propan fiyatının %30’u alınmaktadır. Bu kapsamda karışım LPG (FOB) ürünü ve Brent tipi ham petrol (Dated-Brent) için yayımlanan fiyatlar Şekil-7’de sunulmuştur.

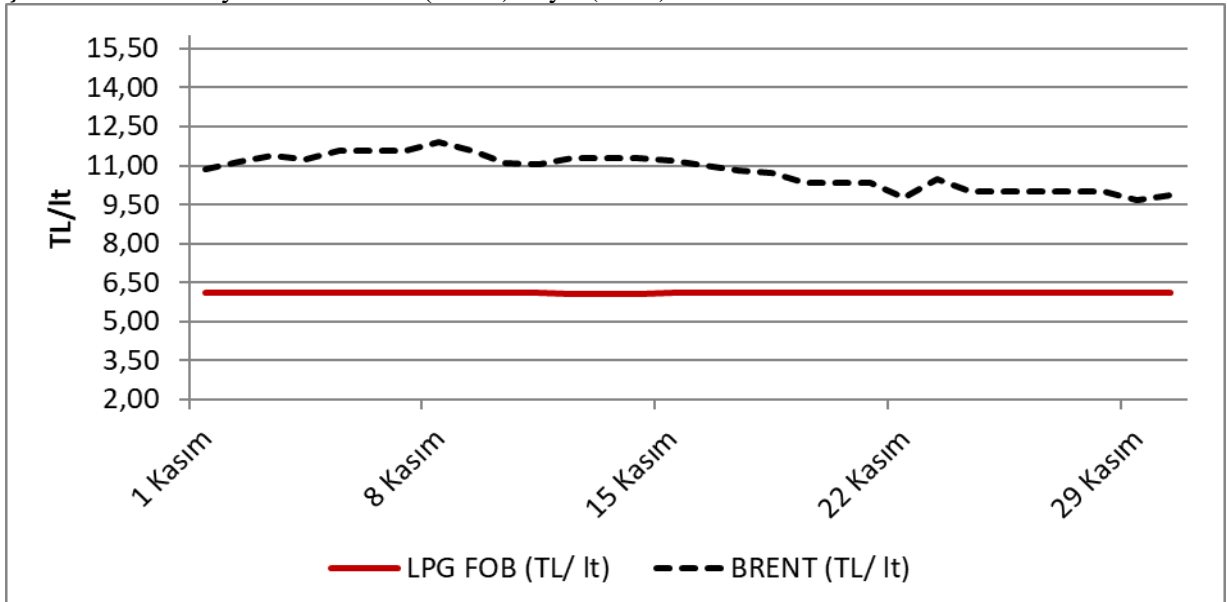
Şekil-7: Kasım Ayı LPG (\$/

Ton) ve Brent (Dated-\$/Varil) Fiyat Seyri

Söz konusu veriler TL/lt’ye çevrilerek Şekil-8’de sunulmuştur.

Şekil-8: Kasım Ayı LPG ve Brent (Dated) Seyri (TL/lt)

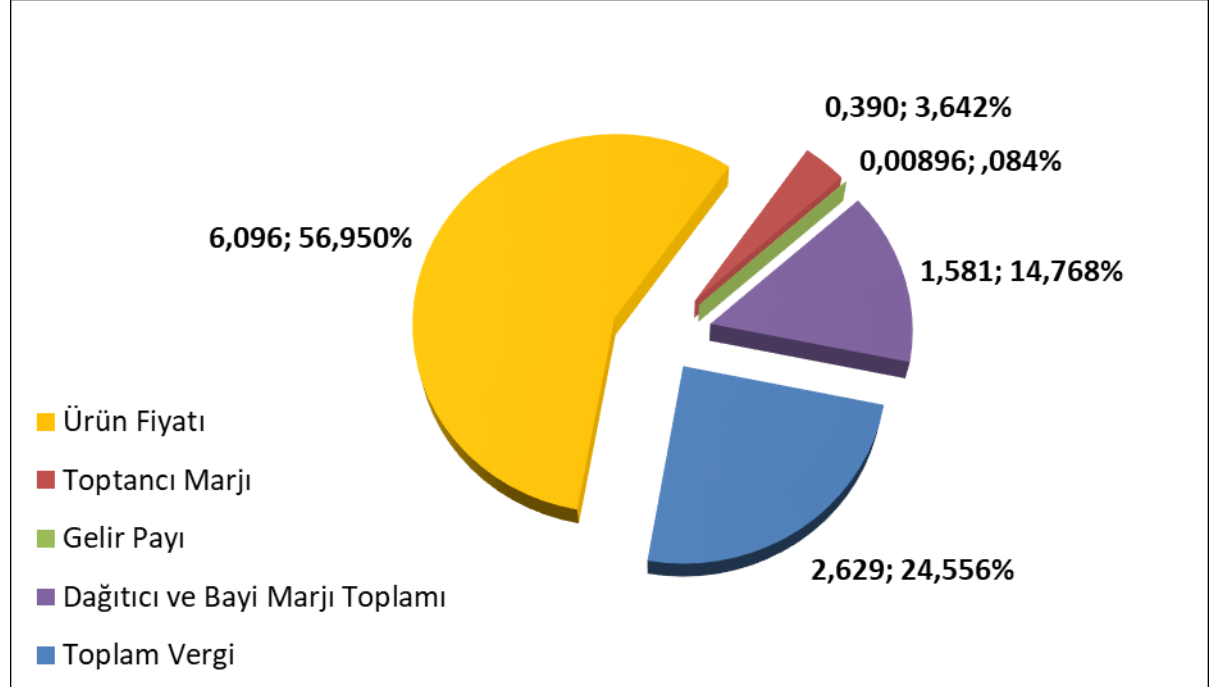
2. Kasım Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası)

Bu bölümde, gösterge niteliğinde olması açısından, en yüksek hacimli ilk sekiz firmaya ait İstanbul Avrupa Yakası vergiler dahil LPG (Otogaz) fiyatlarının son 12 aylık dönemde nasıl seyrettiği ve nihai fiyat içerisindeki payların dağılımı Tablo-5 ve Şekil-9'da incelenmektedir.

Tablo-5: Yurt İçi Otogaz Fiyat Oluşumu (TL/lt)

Dönem	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marj Toplamı	Toplam Vergi	Toplam Fiyat
2022 Kasım	6,096	0,390	0,00896	1,581	2,629	10,704
2022 Ekim	5,691	0,524	0,00896	1,552	2,575	10,351
2022 Eylül	6,361	0,449	0,00896	1,516	2,675	11,010
2022 Ağustos	6,562	0,530	0,00896	1,466	2,717	11,283
2022 Temmuz	6,487	0,314	0,00896	1,410	2,654	10,874
2022 Haziran	7,590	0,337	0,00896	1,342	2,845	12,123
2022 Mayıs	7,002	0,347	0,00896	1,305	2,734	11,396
2022 Nisan	7,510	0,253	0,00896	1,267	2,808	11,846
2022 Mart	6,958	0,194	0,00896	1,223	2,702	11,086
2022 Şubat	5,901	0,000	0,00896	1,577	2,270	9,757
2022 Ocak	5,389	0,148	0,00896	1,329	2,412	9,287
2021 Aralık	5,499	0,316	0,00661	1,112	1,513	8,448

Şekil-9: Kasım Ayı Yurt İçi Otogaz Fiyat Oluşumu (TL/lt)

Tablo-5 ve Şekil-9'dan da görüleceği üzere Kasım ayında 10,704 TL/lt düzeyindeki LPG (Otogaz) nihai litre fiyatının %24,64'lük kısmı vergilerden ve gelir payından, %56,95'lik kısmı ürün fiyatından, %18,41'lik kısmı toptancı, dağıtıcı ve bayi marjından oluşmaktadır.

3. AB ve Türkiye Kasım Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Karşılaştırması

Ülkemizde otogaz için uygulanan vergi miktarlarını Hazine ve Maliye Bakanlığı belirlemektedir. Kasım ayında Türkiye ve AB ülkelerinde otogazın vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-6'da sunulmaktadır. Aynı tabloda, ülke bazında otogazın bir litresinin TL cinsinden vergisiz fiyatları da yer almaktadır.

Tablo-6: Türkiye-AB Ülkeleri Kasım Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
Estonya	9,61	15,93	39,66
Litvanya	8,52	14,01	39,19
Letonya	9,76	15,66	37,65
Portekiz	10,54	16,85	37,43
Hollanda	9,92	15,62	36,47
İtalya	10,13	14,69	31,01
Macaristan	12,96	18,51	29,96
Slovenya	13,31	18,90	29,54
Çek Cumhuriyeti	9,75	13,84	29,53
Slovakya	11,34	15,85	28,44
Romanya	11,63	15,59	25,43
Türkiye	8,07	10,70	24,64
Almanya	15,37	20,36	24,52
Bulgaristan	7,34	9,32	21,26
Hırvatistan	13,90	17,55	20,79
İspanya	15,74	19,83	20,63
Lüksemburg	11,86	14,73	19,53
Polonya	9,86	12,08	18,35
Belçika	12,10	14,64	17,36
Fransa	14,27	15,47	7,74

Kaynak: https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en?redir=1

TANIMLAR:

1. Ürün Fiyatı:

Ülkemiz LPG ürün fiyatları bakımından referans olması açısından Sonatrach piyasa fiyatlarını takip etmekte olup, bahse konu piyasada LPG fiyatları Propan ve Bütan olmak üzere ayda bir kere yayımlanmaktadır.

Hesaplama yapılırken söz konusu piyasada yayımlanan “Bütan” fiyatının %70’i ve “Propan” fiyatının %30’u alınır ve hesaplanan rakam, her gün için TCMB tarafından belirlenen gösterge niteliğindeki ABD doları döviz satış kuru ve ürünün yoğunluğu ile çarpılması ile bulunan fiyattır.

Uluslararası piyasalarda LPG fiyatları ayda bir defa yayımlandığı için ve ham petrol fiyatlarından farklı yönde hareket edebildiği için (örneğin ham petrol fiyatları azalırken otogaz fiyatlarının artması vb.) ürün fiyatlarının direk olarak ham petrol fiyatlarıyla ilişkilendirilmesi yanıltıcı olabilmektedir.

2. Toptancı Marjı: Rafinerici veya dağıtıcılar tarafından ürün fiyatı üzerine eklenen marjdır.

3. Gelir Payı: Ulusal petrol stokunun tamamlayıcı kısmının tutulabilmesi için tüketici fiyatlarına ilave edilen rakamlardır. LPG için 2022 yılı gelir payı 0,00896 TL/lit olarak belirlenmiştir.

4. Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı: Ürünlerin temin edilmesinden (Rafineriden, ithalat yoluyla veya diğer dağıtıcılardan) son kullanıcıya ulaştırılmasına kadar maliyetleri içeren marjdır.

5. Toplam Vergi: Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Katma Değer Vergisinin (KDV) toplamıdır.

LPG (Otogaz) için	ÖTV 1,778 TL/kg	KDV oranı %18
-------------------	-----------------	---------------